

การดูแลสุขภาพช่องปากและฟัน 1,000 วันแรกแห่งชีวิต

ทพญ. ญาณีณี ลิ้มมงคล

อาหารมีน้ำตาล
กินยังไงถึงทำฟันฟุ่ด?

เวลาเรากินอาหารที่มีน้ำตาลเข้าไป...

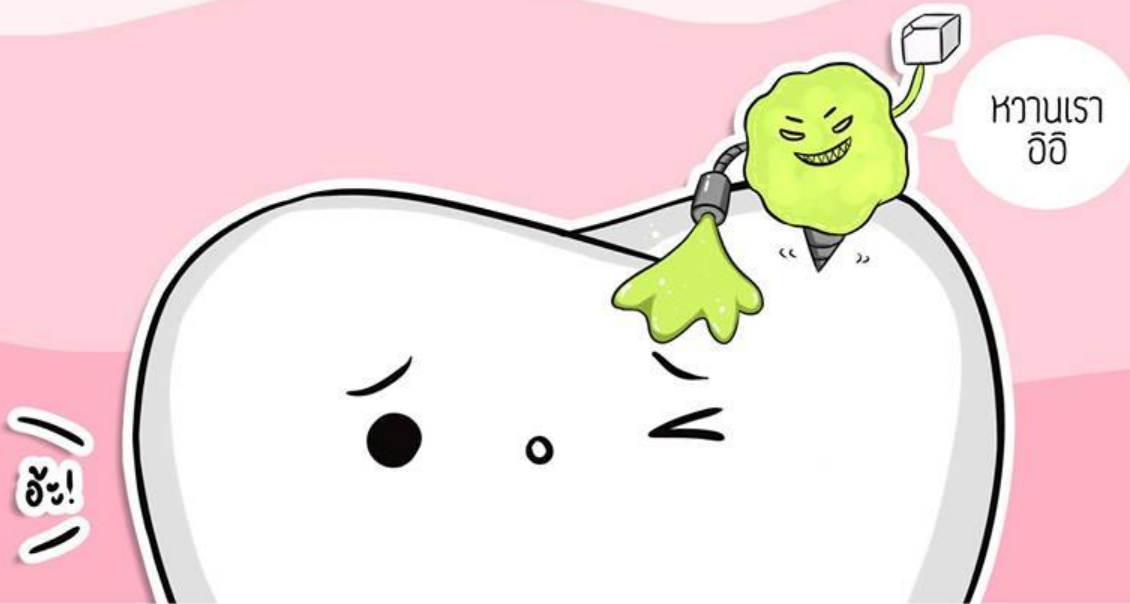

คณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฟันสวยฟ้าผ่า หน้าที่ 2

เครือข่ายเด็กเล็กพัฒนา
วิถี SELF CARE

ภายใน 5 นาที แบคทีเรียที่รออยู่ในพลาแค
จะกินน้ำตาลและปล่อยกรดออกมา!

คณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฟันสวยฟ้าฟ้า หน้าที่ 3

เครื่องช่วยเด็กเล็กฟันบด
วิถี SELF CARE

แต่ถ้าเรากินอาหารเหนียวๆติดหนึบในช่องฟัน
ฟันก็จะแช่กรดนานขึ้นเท่าที่มันติดฟัน!

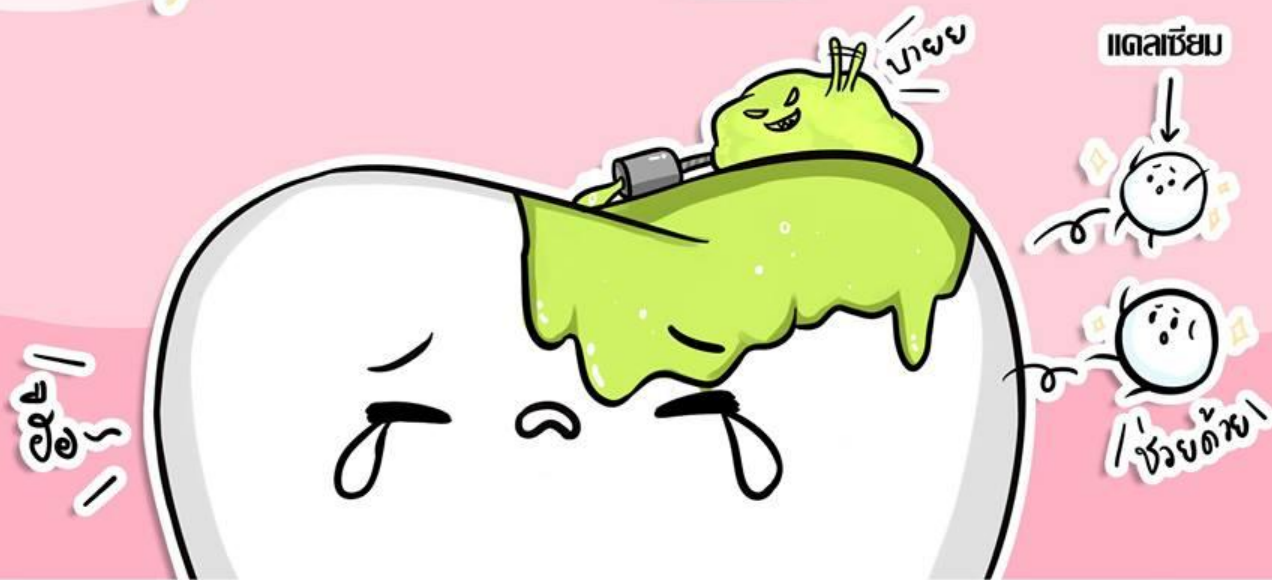

คณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฟันสวยฟ้าฟ้า หน้าที่ 5

เครื่องช่วยเด็กเล็กฟันบด
วิถี SELF CARE

เมื่อฟันทนกรดไม่ไหว แคลเซียมก็จะหลุดออกมา!

คณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฟันสวยฟ้าฟ้า หน้าที่ 6

เครื่องช่วยเด็กเล็กฟันบด
วิถี SELF CARE

เมื่อเชื้อโรคกินน้ำตาลหมดแล้ว... น้ำลาย จะช่วยชะล้างกรด และนำแร่ธาตุคืนสู่ผิวฟัน

คณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฟันสวยฟ้าฟ้า หน้าที่ 7

เครือข่ายเด็กเล็กพันธุ์
วิถี SELF CARE

จะเกิดอะไรขึ้น
ถ้าเรากินจุบจิบ?

คณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฟันสวยฟ้าผ่า หน้าที่ 8

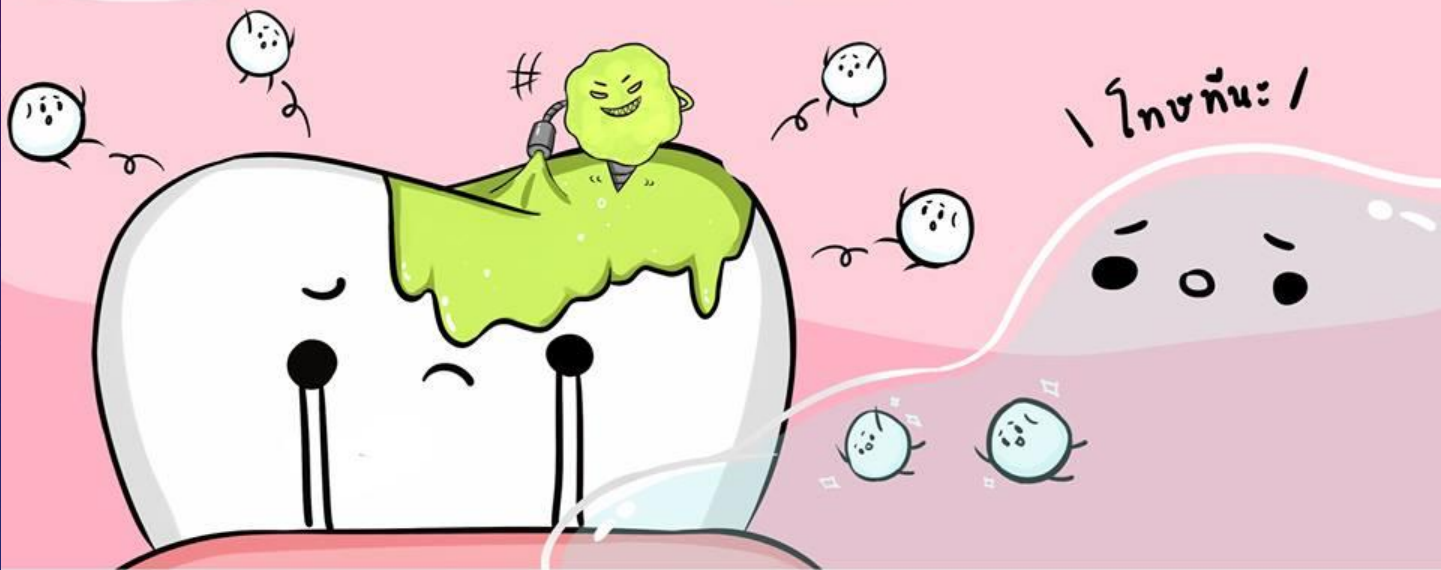
เครือข่ายเด็กเล็กพัฒนา
วิถี SELF CARE

ยิ่งเรากินจุบจิบบ่อยๆ
น้ำลายก็ช่วยชะล้างไม่ทัน ฟันก็แซ่กรดบ่อยขึ้น

เมื่อฟันแช่กรดนานและบ่อยขึ้น น้ำลายก็ช่วยไม่ไหว แคลเซียมหลุดออกคืนกลับไม่ทัน!

คณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฟันสวยฟ้าฟ้า หน้าที่ 10

เครือข่ายเด็กเล็กพันธุ์
วิถี SELF CARE

ผิวฟันก็อ่อนแอ ฝุ่นผง!

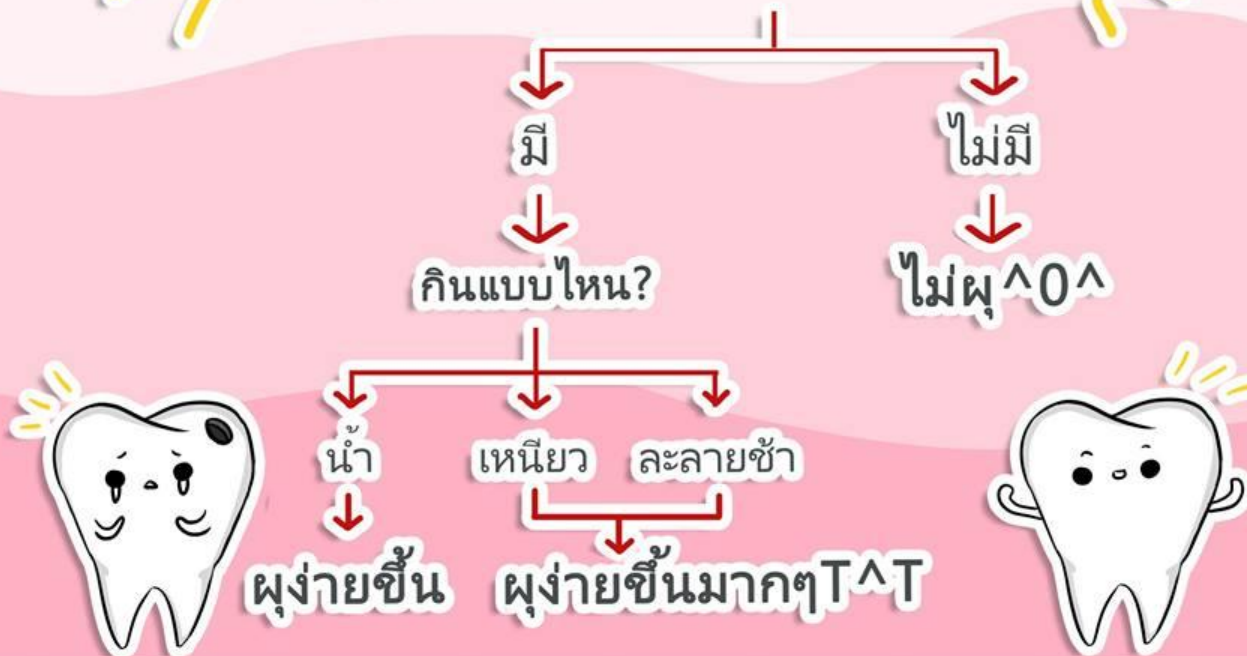
คณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ฟันสวยฟ้าฟ้า หน้าที่ 11

เครื่องช่วยเด็กเล็กฟันดี
วิถี SELF CARE

อาหารแบบไหนทำให้ฟันผุ?

ต้องดูว่าอาหารที่กินมีน้ำตาลหรือไม่...

เราต้อง ลด ละ เลิก!

ไม่กินถึๆ
หรือจิบเครื่องดื่มทีละนิด
ควรงกินรวดเดียวให้หมด

ไม่อมน้ำตาล
หวานๆเหนียวๆ กับ
ของขบเคี้ยวติดฟัน

ไม่ดื่มเครื่องดื่ม
ที่เติมน้ำตาลเป็นประจำ

สิ่งที่ควรทำ

1. กินเป็นมือ
2. ถ้าจะกินของหวาน
ควรกินแต่ในมืออาหาร

อาหารระหว่างมือของเด็ก

ควรเป็นอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ

น้ำเปล่า

นมจืด

ผัก

ผลไม้

ถั่ว

คำถาม คนท้องเกิดฟันผุได้อย่างไร

- อาหารหวานทำให้เกิดฟันผุ
- อาหารเปรี้ยวหมักดอง ทำให้เกิดกรด กัดฟัน ทำให้ฟันกร่อน

คนท้องหากแพ้ท้อง มีอาการอาเจียนออกมา
ควรทำอย่างไร

- บ้วนน้ำเปล่าก่อน ต่อมาอีกครึ่งชั่วโมงจึงแปรงฟันได้

สุขภาพฟันของคุณแม่ตั้งครรภ์

จริงหรือไม่คนที่ท้องพุง เพราะลูกดึงแคลเซียม

- คำตอบ ไม่จริง
- คำถาม ทำไมเด็กในครรภ์ดึงแคลเซียมจากพื้นแม่ไม่ได้
- คำตอบ พื้นเป็นองค์ประกอบที่สร้างมาสมบูรณ์พร้อมแล้ว ทารกในครรภ์จะได้รับแคลเซียมจากอาหารที่แม่กินก่อน แต่ ถ้าไม่พอต่อการเจริญเติบโต ทารกจะดึงแคลเซียมจากกระดูกแม่เท่านั้น ไม่สามารถดึงจากพื้นแม่ได้

สรุปสาเหตุฟันผุในคนตั้งท้อง

- เกิดจากการกินอาหาร
กินหวานเกินไป
กินจุบจิบ กินบ่อยๆ
- การทำความสะอาดที่ไม่เพียงพอ
เนื่องจากคุณแม่อาจจะมีอาการแพ้ท้อง

คำแนะนำการดูแลฟันในคนท้อง

- ถ้าวางแผนตั้งท้อง ให้ตรวจฟัน อดฟัน ขูดหินปูน ผ่าฟันคุด และรักษาฟันที่จะมีโอกาสปวดได้ขณะตั้งท้อง
- เมื่อตั้งท้องไปแล้ว ให้ตรวจฟัน หากมีฟันหรือต้องขูดหินปูน คำแนะนำสำหรับการให้การรักษาช่วงตั้งท้องได้ปลอดภัย คือ ให้การรักษาช่วงอายุตั้งท้อง 4 เดือน – 6 เดือน

คำแนะนำการดูแลฟันในคนท้อง

- เนื่องจากอายุตั้งท้อง 1 – 3 เดือนแรก เสี่ยงกับภาวะอาเจียน แพ้ท้อง และภาวะแท้งคุกคาม
- อายุตั้งท้อง หลัง 6 เดือนขึ้นไป เมื่อนอนนานท้องจะกดทับเส้นเลือดที่ขา มีความเสี่ยงในการเกิดภาวะจุกเงินขณะทำฟันได้

ฟันน้ำนม

เกี่ยวข้องกับฟันแท้ด้วย:

เดี๋ยวก็
หลุดนี่นา..

เคยสงสัยกันไหมว่า...

ทำไมต้องมีฟันน้ำนมด้วยนะ!?

ไม่เห็นจะมีหูน้ำนม

จมูกน้ำนม
ปากน้ำนม

???

ตอนเด็ก
ขากรรไกรเล็ก
เลยต้องมีฟันซี่เล็ก

ตอนโต
ขากรรไกรขยาย
ฟันแท้เลยมาเปลี่ยน
เพื่อให้เหมาะสมกับขากรรไกร

โดยปกติฟันน้ำนมจะขึ้น

ซี่แรก   อายุ 6 เดือน

20 ซี่   อายุ 2 ขวบครึ่ง

จะเริ่มมีการขึ้นฟันแท้มาแทนที่ฟันน้ำนม
ช่วงประมาณ 6 ขวบ ถึง 13 ขวบ

ฟันน้ำนมสำคัญสุดๆ
บางซี่อยู่กับเราเป็น10ปีเลยนะเนี่ย!

ถ้าอยากให้ฟันแท้ดีต้อง...

ดูแลฟันน้ำนมให้ดีด้วย!

แล้วถ้าดูแลเพื่อนบ้านไม่ดี

"จนเพื่อนบ้านผม"

จะไปเกี่ยวอะไรกับผมแท้ครับ!?

เป็นคำถาม
ที่ดีครับ!

เวลาฟันน้ำนมผุมากๆ สารพิษ จะถูกส่ง
ไปสู่หน่อฟันแท้ที่อยู่ใต้ฟันน้ำนม!

ทำให้บางคนมีฟันเหยินออกมา

สีฟันไม่สม่ำเสมอ เนื้อฟันสร้างไม่สมบูรณ์
พรุน และทำให้ผุได้ง่ายได้อีก!

เด็กที่ฟันผุง่ายมักมีนิสัยการกินและ
การทำความสะอาดช่องปากที่ไม่ดีติดตัวไป
เมื่อมีฟันแท้งอกขึ้นมาก็ทำให้ฟันง่ายเช่นกัน!

ตอนเด็กฟันผุ

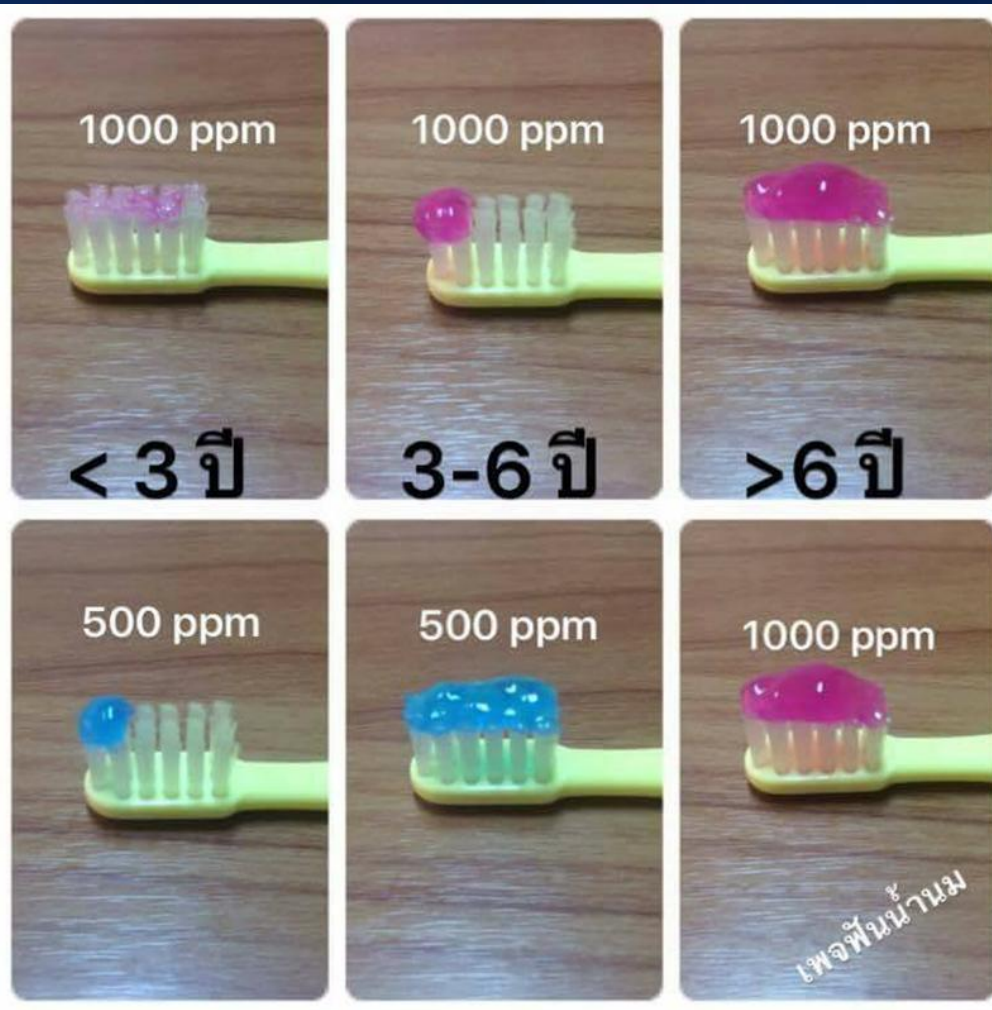
ตอนโตก็ยังฟันผุ

1. เมื่อมี **ฟันซี่แรกขึ้น**
ก็มีโอกาส **พุดได้**

2. ยาสีฟันที่ใช้ ควรผสม ฟลูออไรด์

ฟันซี่แรกถึง < 3 ปี
ตะขอนแปรงพอเปียก

3 ปีถึง < 6 ปี
เท่าความกว้างของแปรง

6 ปีขึ้นไป
เท่าความยาวของแปรง

แปรงฟัน ให้ลูกตั้งแต่ซี่แรก
ด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ 1000 ppm
โดยใช้ปริมาณตามอายุ ดังภาพ

เพจฟันน้ำนม

#AdobeSpark

วิธีเลือกแปรงสีฟัน

1. เลือกแปรงให้ตรงกับวัย

2. เลือกความอ่อนแข็งของแปรงให้เหมาะกับตัวเอง

ใช้แปรง
ขนนุ่ม

ชอบแปรงฟันแรงๆ
ไม่ควรใช้ขนแปรงแข็งๆ
เพราะจะทำให้คอฟันสึก!

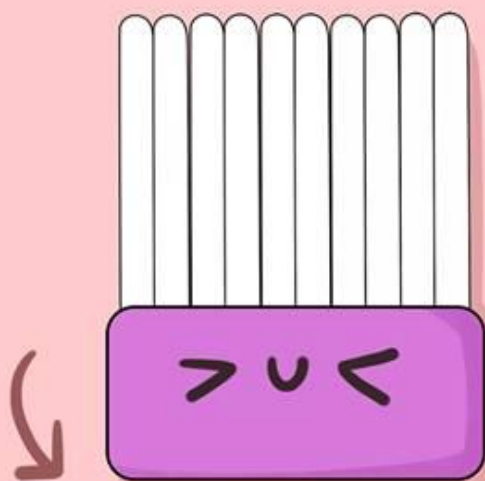
ใช้แปรงขนนุ่ม
หรือปานกลาง

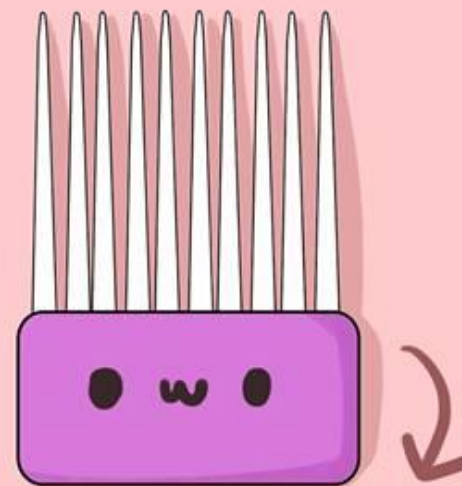
ชอบแปรงฟันเบาๆ
แถมยังใช้ขนนุ่มมากอีก
ก็ขัดคราบไม่ออกทันพอดี

3. เลือกลักษณะขนแปรงที่ใช้

ขนแปรงปลายมน
ทำความสะอาดซอกฟัน
ขจัดคราบพลัค

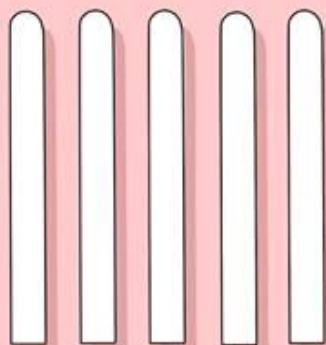

ขนแปรงปลายเรียว
ทำความสะอาดซอกฟัน
ขจัดคราบพลัคได้ลึก

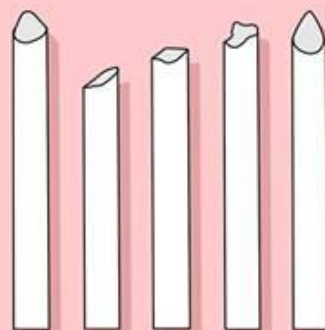

4. สังเกตปลายขนแปรงให้ดีกว่าก่อนซื้อ!

 ได้มาตรฐาน

ไม่ได้มาตรฐาน

5.เลือกขนแปรงที่สปริงตัวได้ดี!

ใช้นิ้วกดขนแปรง
แล้วปล่อย...

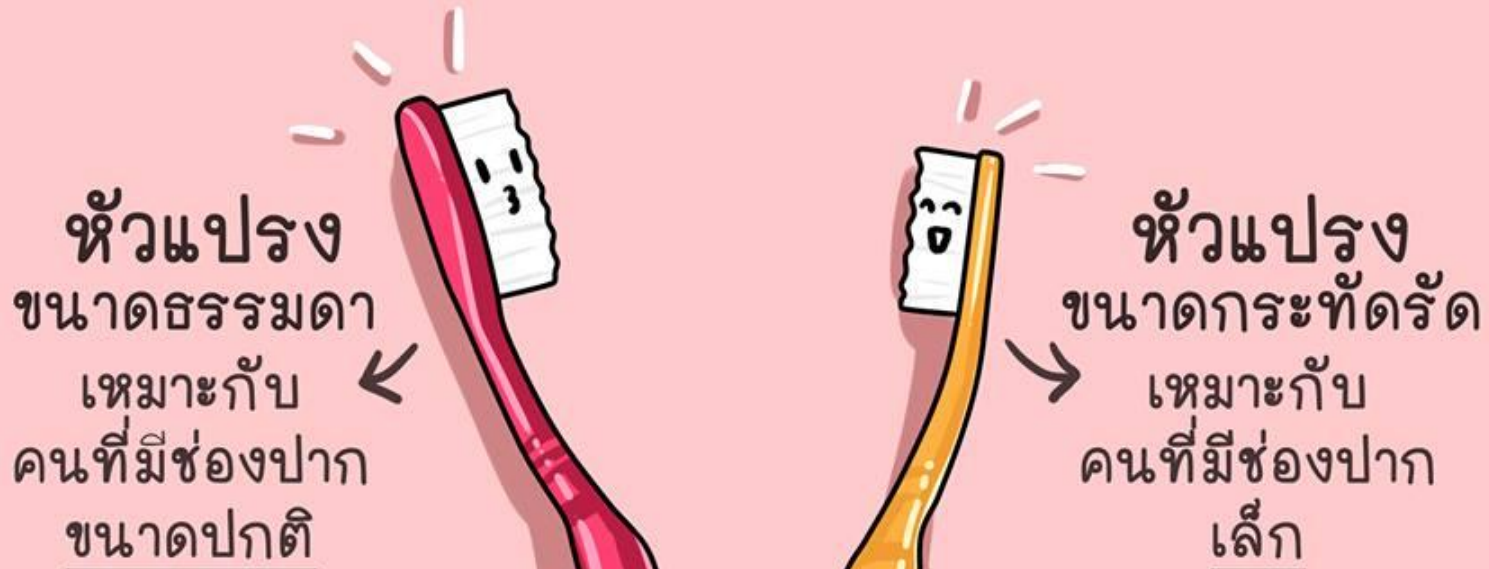

ถ้าขนแปรงสปริงตัว
กลับมาก็เดิม..ผ่าน!

ถ้าขนแปรงค้าง
ไม่ผ่าน!

6. เลือกหัวแปรงให้เหมาะกับช่องปากของตัวเอง

ควรเลือกหัวแปรงแบบ“มน”จะได้ชอกซอน
ทำความสะอาดได้ทั่วทุกมุมในช่องปาก!

7.ด้ามแปรงต้อง...

แข็งแรง
ไม่แตกไม่เปราะ

จับ
ถนัดมือ

ควรซื้อแปรงที่มีโลโก้แปรงติดดาวและฉลากระบุ...

1. ชนิดของขนแปรง
(นุ่ม/ปานกลาง/แข็ง)

2. ลักษณะปลายขนแปรง
(ปลายมน/ปลายเรียวแหลม)

3. วัสดุที่ใช้ทำ...
ขนและด้ามแปรง

4. วิธีใช้

5. ข้อเสนอแนะ

มาถอดแปรงสีฟันของลูกกันค่ะ

เพจฟัน
น้ำนม

การแปรงฟันในเด็กเล็กตั้งแต่ซี่แรก — 3 ขวบ

- หลักการมี 4 ข้อ คือ 1. นอนแปรงฟัน ให้เห็น ฟันชัดทุกซี่

ขยับแปรงแนวอนสั้นๆ ตามลูกศร
แปรงแบบนี้จนเด็กอายุ 11 ปี

เพจฟันน่านม

ทำนอนแปรงฟัน

- จับลูกนอนระหว่างขาแม่
- มือหนึ่งของแม่แปรงฟันลูก
- อีกมือแหวกปากแหวกกระพุ้งแก้มลูก
- ให้เห็นฟันชัดเจน
- เด็กเล็ก ใช้ผ้าเช็ดฟองยาสีฟันระหว่างแปรง

เพจฟันน้ำนม

#AdobeSpark

2. นิ่ง = ลูกต้องนอนอยู่นิ่ง

3. เน้น = แปรงให้สะอาด

3. เน้น = แปรงให้สะอาด

4. เนียบ = มีวินัย แปร่งฟันทุกวัน

4. เนียบ = มีวินัย แปร่งฟันทุกวัน

ทำนั่งแปรงฟัน

- แม่นั่งเก้าอี้ด้านหลังลูก
  - ลูกนั่งบนพื้น เหยงหน้าพิงตักแม่
  - มือหนึ่งของแม่แปรงฟันลูก
  - อีกมือแหวกปากแหวกกระพุ้งแก้มลูก
- ให้เห็นฟันชัดเจน

เพลงฟันน้ำนม

#AdobeSpark

ทำยื่นแปรงฟัน

- แม่ยืนด้านหลังลูก
- ลูกเงยหน้า ฟิงแม่
- มือหนึ่งของแม่แปรงฟันลูก
- อีกมือแหวกปากแหวกกระพุ้งแก้มลูก

ให้เห็นฟันชัดเจน

เพจฟันนานนม

#AdobeSpark

แปรงฟันลูก

เพจฟันน้ำนม

หนักแน่น ... สม่่าเสมอ ... อดทน

ถ้าดูแลพื้นน้ำนมไม่ดี จะเกิดอะไรขึ้น

เพจฟันนม

ลูกมีเลือดออก
ตอนแปรงฟัน
ทำอย่างไรดี??

เพจฟันน้ำนม

เพจฟันน้ำนม

66

ดูปาก ดูนิสัย

คนไหน ฟันผุง่าย

ดูที่ปาก บอกแม่นมาก

มีคราบเหลืองๆ เหนียวๆ "เชื้อโรคอย่างหนา"

เห็นฟันผุเป็นรู หรือปวดฟัน "ฟันผุขั้นหนัก"

เห็นรอยขาวขุ่น "ฟันผุเริ่มต้น"

ทายจากนิสัย บอกแวมมีเหตุ

ใช้ยาสีฟันที่ไม่มี ฟลูออไรด์ "ขาดการป้องกัน"

ดูดขวดนม จนหลับคาขวด "อมอาหารเชื้อโรค"

แปรงฟันน้อยไป ไม่ถึง 2 ครั้ง โดยเฉพาะก่อนนอน "สะสมเชื้อโรค"

ชอบทาน/ดื่ม อาหารที่มีน้ำตาล "เพิ่มอาหารเชื้อโรค"

ดูเผินๆ เหมือนฟันสะอาดดี

คราบจุลินทรีย์

หลังจากแปรงฟันแล้ว

เหงือกพองนุ่ม

"ฟันสะอาดหรือไม่" รู้ได้อย่างไร จะบอกให้ 2 วิธีครับ

"วิธีที่ 1"

ใช้ได้ทุกราย

ใช้หลอด

เราคือ "กรรไกร"

เราคือ "หลอด" ตัดเฉียง

"ตัดให้ปลายมน"

ขูดเบาๆ

"อ๊ย!! มีขี้ฟันติด ปลายหลอดด้วย"

"ไม่มีขี้ฟันติด สะอาดมาก"

สะอาด

ไม่สะอาด

ต้องแปรงฟันให้สะอาด

"วิธีที่ 2"

ใช้สีผสมอาหาร

"ตั้งแต่ 3 ขวบ ขึ้นไป"

เราคือ "สีผสมอาหาร"

เราคือ "น้ำสะอาด"

=

ทาสีฟันทุกซอกทุกด้าน แล้วบ้วนปาก

"ตั้งแต่ 6 ขวบ ขึ้นไป"

เราคือ "สีผสมอาหาร"

เราคือ "น้ำสะอาด"

=

ตรงไหนแดงแสดงว่ามีคราบจุลินทรีย์

ต้องแปรงฟันให้สะอาด

ใช้สีแดงเท่านั้น 2 กรัม

น้ำสะอาด 500 cc

อมล้นปาก บ้วนทิ้ง

เมื่อเด็กอายุ 5-8 เดือนให้ฝึกดื่มน้ำจากหลอดหรือแก้ว
เพื่อจะให้เลิกดูดนมจากขวดภายในอายุ1ขวบครึ่ง

ถูกร้องให้ตอนแปรงฟันนานเป็นปี

โตขึ้นก็ร่วมมือแปรงฟันได้ดี

ไม่กลัวการแปรงฟันแต่อย่างใด

เพจฟันน้ำนม

แปรงฟันให้ลูกทุกวันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์
พ่อแม่ช่วยกันเพื่อลูกรักฟันดีนะคะ

ครอบครัวแม่ต๋ม,น้องเจ @ เพจฟันน่านม